

PRACOVNÍ NESCHOPNOST PRO NEMOC A ÚRAZ V ROCE 2008

Vývoj pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz v České republice v roce 2008 významnou měrou ovlivnily změny v nemocenském pojištění uskutečněné od 1.1.2008. V rámci zákona o stabilizaci veřejných rozpočtů č. 261/2007 Sb., to byly zejména tyto úpravy ve způsobu stanovení výše dávek nemocenského pojištění. Vzhledem k jejich změnám v průběhu roku uvádíme tyto změny časově odlišené:

Změny od 1.1.2008:

- o pro stanovení výše nemocenského a podpory při ošetřování člena rodiny se z částky denního vyměřovacího základu počítalo do první redukční hranice jen 90 % i po uplynutí 14 dnů pracovní neschopnosti nebo ošetřování člena rodiny;
- o za první tři kalendářní dny pracovní neschopnosti nenáleželo nemocenské;
- o výše nemocenského (za kalendářní den) se stanovila z denního vyměřovacího základu sazbou 60 %, jednalo-li se o 4. až 30. kalendářní den pracovní neschopnosti, 66 %, jednalo-li se o 31. až 60. kalendářní den pracovní neschopnosti a 72 % od 61. kalendářního dne pracovní neschopnosti.

Změny od 30.6.2008:

- o Ústavní soud zrušil s účinností od 30. června 2008 institut tzv. karenční doby (neposkytování nemocenského za první tři dny pracovní neschopnosti).
- o Od 30.6.2008 do 31.8.2008 činila procentní sazba za první tři dny pracovní neschopnosti 60 % z denního vyměřovacího základu.
- o Od 1. září 2008 do 31.12.2008 činila procentní sazba za první tři dny pracovní neschopnosti 25% z denního vyměřovacího základu, tj. sazba, která platila od 1.1.2004 do 31.12.2007.
- o Výše sazeb nemocenské v dalších dnech se již nezměnily (viz výše).

Tyto úpravy se výrazně odrazily ve výsledcích pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz v průběhu roku 2008.

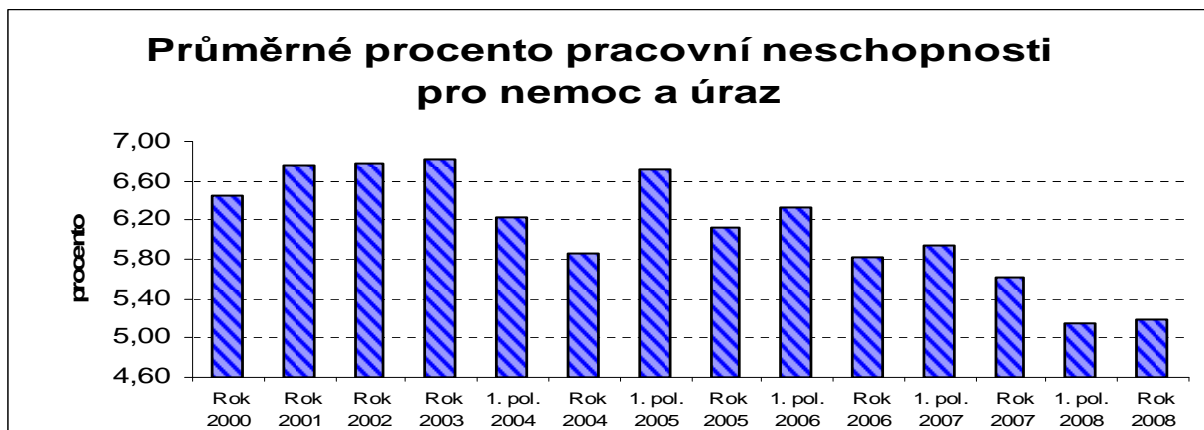
Podstatné snížení počtu **nově hlášených případů pracovní neschopnosti** celkem, ke kterému došlo v 1. pololetí 2008 (v absolutním vyjádření o 23,2 % a v přepočtu na 100 pojištěnců o 24,7 %) se za celý rok 2008 poněkud zmírnilo na 18,5 % v absolutním vyjádření a o 18,1 % v přepočtu na 100 pojištěnců. Přitom průměrný počet pojištěnců v 1. pololetí 2008 meziročně vzrostl o 1,2 %, za celý rok 2008 se však mírně snížil (o 0,5 %).

Stejně tak výrazný nárůst **průměrné délky trvání jednoho případu pracovní neschopnosti** v 1. pololetí 2008 z 32,91 dne na 38,14 dne se ve výsledcích za celý rok 2008 poněkud zpomalil. Za celý rok 2008 se průměrná délka pracovní neschopnosti zvýšila z 34,58 dní v roce 2007 na 39,05 dní v roce 2008, tj. o 12,9 %.

Tento trend dokládá i vývoj **průměrného procenta pracovní neschopnosti**, kdy pokles v 1. pololetí 2008 činil 0,78 procentního bodu, a to z 5,941 na 5,157 %, zatímco za celý rok 2008 pokles představoval 0,44 procentního bodu (z 5,619 na 5,184). Z dlouhodobé časové řady ročních dat tak úroveň průměrného procenta byla nejnižší a přiblížila se hodnotě z počátku devadesátých let minulého století.

V roce 2008 v České republice v důsledku pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz denně chybělo na svých pracovištích 237 040 pojištěnců (pokles o 21 245 pojištěnců), v tom pro nemoc 212 151 (meziroční pokles o 20 017), pro pracovní úraz 9 695 (méně o 170 pojištěnců) a ostatní (tj. mimopracovní) úraz 15 194 pojištěnců (tj. pokles o 1 059 pojištěnců).

Následující graf ukazuje pro větší názornost vývoj průměrného procenta pracovní neschopnosti v delší časové řadě (od roku 2004 jsou k dispozici i údaje za 1. pololetí).

Z grafu je zřejmá vysoká pružnost ukazatele průměrného procenta pracovní neschopnosti ve vztahu k legislativní úpravě v oblasti dávek nemocenského pojištění.

Průměrné procento pracovní neschopnosti se zvyšovalo až do roku 2003, kdy dosáhlo svého maxima 6,814 %. V praxi to znamenalo, že v průměru bylo každý den ze 100 zaměstnanců/pojištěnců téměř 7 práce neschopných pro nemoc a úraz. V roce 2004 se v důsledku změn ve výpočtu nemocenských dávek (novelizace zákona č. 54/1956 Sb., o nemocenském pojištění s účinností od 1.1.2004) poprvé výrazně snížilo na úroveň 5,857, poté se v roce 2005 přechodně zvýšilo, v dalších obdobích se postupně snižovalo a k nejvýraznějšímu poklesu průměrného procenta pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz došlo v důsledku výše uvedených legislativních změn v 1. pololetí 2008.